СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 54. Джерзі Сити, Н. Дж., середа, 6-го березня 1940. No. 54. Jersey City, N. J., Wednesday, March 6, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

СЕМА РІЧНИЦЯ „НОВОГО РОЗДІЛУ"

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт в оточенні найближчої родини і найближчих політичних співробітників удався 4. березня ц. р. до церкви, щоб там релігійно скупчитись і відмовити молитви з нагоди семої річниці його вступлення на уряд президента Злучених Держав Америки. Вечором того дня його секретарський кабінет справив йому обід з гостиною. Дехто сподівався, що на тім обіді президент остаточно скаже, що він задумує робити з третім кандидуванням на президента. Але ті, що сподівалися довідатись чогось нового, завелись, бо президент далі вперто мовчав про свої політичні пляни.

В політичних колах Вашинґтону далі вперто говорять, що президент таки задумує третій раз кандидувати. Вкупі з тим кружляють поголоски про розмову президента з одним сенатором з полудневого стейту. Тому сенаторові президент заявив, що коли вирине потреба, то він таки візьме на себе обовязок президента на ще одну каденцію. Секретар президента Ерлі, запитаний про ту розмову, ні не потвердив її, ні не заперечив.

ПРОТИ „НОВОГО РОЗДІЛУ".

ТОЛІДО. — Відомий американський бизнесмен і політик, Вендел Вилкі, про якого дехто говорить, що він був би добрим президентом, виголосив промову в місцевім університеті і гостро накидався на теперішню політику уряду. Він казав, що уряд узурпував собі багато цивільних прав і примінює шикани до приватного господарства людей. Вилкі твердив, що в Америці подостатком є капіталів, що далиб працю 10 мілionам безробітних, колиб ті капітали увільнити від шикан уряду та заохотити їх до руху й участи в нових творчих підприємствах.

БЕЗРОБІТТЯ РОСТЕ.

ВАШИНҐТОН. — За місяць січень безробіття в Америці зросло знов на близько міліон осіб. Це приписують правильному зимовому спадкові, одначе з додатком, що той спадок таки більший, ніж цього можна було сподіватись.

МЕДВЕЖА ПРИСЛУГА.

НЮ ЙОРК. — До Ню Йорку прибули представники фармерських винаємників з полудневих стейтів і вони подали до відома цікаві факти. Отож число занятих на фармах рук у полудневих стейтах за час політики „нового розділу" змаліло на 10%. Багато фармерських родин, які віднаймали ґрунт від більших земельних власників, або працювали як наємники на чужих фармах, втратили працю внаслідок механізації фармерства. В стейті Тексас колись було 30,000 тракторів. Тепер є 100,000. Ті трактори забрали працю людям. А до збільшення тракторів прийшло в той спосіб, що уряд, ніби в ціли помогти фармерству, почав давати власникам землі малопроцентові позички. За ті позички землевласники почали спроваджувати машини, які з черги виперли людей з праці.

БОРОТЬБА НАД СТЕЙТОВИМ БУДЖЕТОМ.

ОЛБАНІ. — Боротьба над стейтовим буджетом між ґубернатором Ліменом і републиканською більшістю в стейтовій леґіслятурі ведеться дальше і навіть вона приняла дуже загострені форми. Ґубернатор висловився в дуже гострих словах про обтинку запропонованих ним державних видатків та сказав, що всі ті зміни, які пороблять републиканці, він відкине і не дасть на них свого підпису. Републиканці збирають свої сили, щоб, на випадок його відкинення, ще раз їх переголосувати і таки зробити їх законами.

ЖИДИ ЗБИРАЮТЬ ЖЕРТВИ ДЛЯ СВОЇХ КРАЯНІВ.

НЮ ЙОРК. — Жидівські орґанізації вибрали один спільний комітет у ціли збирання жертв на жидівських збігців. До того комітету входять рабіни Джонаг Вайс і Абба Силвер. До почесного комітету входять: ґубернатор Лімен, федеральний суддя Ліліян Мек, професор Айнштайн, Адлер і багато інших.

На масовім мітинґу в Ню Йорку жиди ухвалили резолюцію, в якій домагаються від Анґлії зміни її новопринятої політики в Палестині, де заборонено жидам набувати землю. Бесідники говорили, що це неетично вимагати від жидів принятя цеї політики, мовляв, тому, що Анґлія бореться нині з націзмом. Бесідники передбачали, що та політика впаде, бо вона несправедлива.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ ДЕНЬ.

ОЛБАНІ. — Ґубернатор Лімен затвердив день 7. березня ц. р. як „чехословацький день". На цей день припадають уродини покійного чеського президента, Масарика.

ВИКИДАЮТЬ КОМУНІСТІВ

НЮ ЙОРК. — Американська „Сивил Либертіс Юніон", звернулась до одної своєї головної урядниці, панни Флин, щоб вона зрезиґнувала, бо вона є чільна комуністка. Вона відмовилась. Тому тепер задумують її викинути.

БАТЬКО, МАТИ Й СИН АДВОКАТУЮТЬ

У Вашинґтоні відбулася в пятницю небувала церемонія, коли до адвокатування перед Найвищим Судом Злучених Держав допущено Вилйема Фавства, його жінку і їх сина, спільників адвокатської фірми Фавст, Фавст енд Фавст в Індіянаполісі.

ПОЛІЦАЇ МАЮТЬ УМІТИ ПЛИВАТИ

Посадник міста Ню Йорку заявився за те, щоб від кожного поліцая на службі в тому місті вимагати знання штуки пливання. Якби ця рекомендація ввійшла в життя, то кожний кандидат на поліцая мусів би переходити іспит у пливанні.

ВБИВСТВО ЖОВНІРА ЖОВНІРОМ

Коли військова патруля прийшла зміняти військову варту коло форту Кобе, недалеко від Бальбоа, в Каналовій смузі, вона знайшла одного жовніра, Пола Максвела, неживим, а другого жовніра, Джорджа Фишера, на варті не застала.

Кілька годин опісля Фишера знайшли жовніри по дорозі до Кобе в напів непритомному стані. Його арештовано й відставлено до форту, де військова влада збирається поставити його на військовий суд як убивника Максвела, котрий згинув, пострілений ззаду з кріса. Оба жовніри стояли на варті недалеко один одного. Того самого дня, коли скоїлася подія, як кажуть жовніри, оба мали з собою гостру суперечку.

На випадок засуду Фишерові грозить кара смерти через повішення.

ЛЕДОВА БУРЯ НА СХОДІ

Буря, що почалася в пятницю в Тексасі й, пігнавши на схід, дійшла до Пенсилвенії й Бостону, перемінилася на сході в ледову бурю. Вкриваючи все верствою леду, вона здержувала рух на дорогах, у фабриках і школах. Вітер доходив часто до скорости 70 миль на годину, а падаючий дощ перемінявся відразу в лід.

Ледовиця звалила велику масу телеґрафічних і телефонічних дротів. Вона зломила більше дерев, ніж гураґан у 1938 році. Спричинила багато нещасливих випадків на дорогах. Не дала рятувати багато горіючих домів, бо алярмові лінії були зірвані й пожарники не чули алярмів.

Терпіла через цю небувалу бурю й живина. Наприклад, птиці падали, не можучи літати, коли на їх крилах намерзло багато леду.

ЗАВАЛИЛАСЯ МАЙНА В ШЕНАНДОА

Внаслідок обвалення копальні вугля під містом Шенандоа, в Пенсилвенії, почала западатися поверхня землі на просторі яких 16 міських бльоків. Тисячі людей утекли з загрожених домів у паніці.

Шкоду обчисляють покищо на міліон долярів. Кажуть, що обвал вимагає евакуації північно-східньої частини міста, де живе 22,000 осіб. На декотрих вулицях потворилися глибокі розколини. Доми обсунулися в землю на кілька цалів.

Ґубернатор стейту Пенсилвенія поспішив на місце події, щоб розслідити справу.

З АМАТОРА ТЕЛЕВІЗІЇ ЗЛОДІЄМ?

Перед одним карним судом у Ню Йорку поставлено 17-літнього Елерія Прайса як обвинуваченого за крадіж телевізійних електричних лямпок. Поліція каже, що він є запаленим любителем телевізії та, щоби докінчити апарат власної роботи, поліз по ґзимсі на висоті 70 стіп понад землею до маґазину таких лямпок на крадіж.

НЕМА КУДИ ВИСИЛАТИ

БЕРЛІН. — Сама німецька адміністрація спротивилась тому, щоб висилати з Німеччини жидів до люблинської округи, бо там нема місця навіть для тих, що їх уже там нагромадили. Супроти того вже не висилають більше жидів з Німеччини до Польщі. Але дають їм реченці, впродовж яких вони мають якимсь чудом забратися з Німеччини. Це значить, дістатись нелеґально до Туреччини, Палестини, чи деінде. Іншого виходу нема.

МІСТО НАКЛАДАЄ ПОДАТКИ НА „ЛАНЦЮГИ"

Міський уряд Істмена, в Джорджії, повідомив ланцюги крамниць, що місто наложило на них спеціяльний податок, що виносить від 10 до 200 долярів річно, відповідно до числа крамниць, які дане підприємство має в цілих Злучених Державах.

МЕЙ МОРЕЙ ВИГРАЛА ПРОЦЕС

Фільмова акторка Мей Морей добилася присуду признання собі опіки над її сином. Крім цього суд присудив, що її бувший чоловік, князь Мдівані, має платити їй на удержання сина по 400 долярів на місяць.

ДВА ЖИТТЯ ЗА КОТА?

У покинутій цистерні води в Касополисі, Мішиґен, знайдено пливаючі тіла двох хлопців: 12-літнього Бовмена й 8-літнього Корбита. Коло них з виснаженням усіх сил пливало в цистерні котя. Поліція догадується, що хлопці пішли рятувати котя й самі попадали в цистерну, як під ними заломилася стара цементова плятформа.

„КЛІНІКА ДЛЯ ВЛАСНИКІВ ДОМІВ"

Відома технічна школа, звана „Інститут Прета" в Брукліні, Ню Йорк, завела в цьому семестрі нові курси, звані „клініка для власників домів".

Курси мають на ціли дати студентам те професійне знання, якого вимагає посідання дому. Відкрито курси на численні домагання власників домів.

ЗАЧИНАЄТЬСЯ ВЛАСТИВА ВІЙНА, КАЖУТЬ У ФРАНЦІЇ

ПАРИЖ. — Франція не надіється нічого доброго з приїзду американського підсекретаря стейту Сомнера Велеса, коли йде про припинення війни. Навпаки, є таке загальне переконання, що те, що Гітлер наговорив Велесові, вказує, що миру не буде, а тільки війна до переможного кінця аліянтів. Ось ту війну вже чути у воздусі. Німці держать тепер у великій тайні військові рухи. Для цеї цілі утримують величезні повітряні сили на західній границі тільки на те, щоби були у постійнім поготівлі піднятись кожної хвилини вгору і зводити боротьбу з аліянтськими летунами, якщоб вони намагались дістатись на німецьку землю для розвідочних цілей, як це досі бувало. Німецький військовий рух над швайцарсько-французько-німецькою границею змусив Швайцарію покликати до військової служби понад 60,000 резервістів, щоби бути готовою на кожний випадок. А це теж означає близьку війну, себто німецьку блискавичну війну, яка щойно зачнеться.

ВЕЛИКЕ ІТАЛІЙСЬКО-АНҐЛІЙСЬКЕ НАПРУЖЕННЯ.

РИМ. — Діється таке, що готово не скінчитись на паперових протестах, а заважити на тому, чи Італія дасть себе втягнути до війни. І то до війни по стороні Німеччини, а проти Анґлії й Франції. Не зважаючи на анґлійську бльокаду, Італія наказала своїм товаровим кораблям виплисти на море з Ротердаму з німецьким вугіллям, що є призначене для Італії. Італія далі заявила, що не визнає британської бльокади й уважає перевіз німецького вугілля для свого вжитку не тільки як справу конечну з огляду на запотребування вугілля, але також і зогляду державного престіжу. А те останнє у фашистів є дуже важною справою. Ось і тому сумніваються, чи Італія поступиться. Тимбільше, що виступає тепер не тільки у своїм власнім інтересі, але також і як речник і оборонець інших невтральних держав. Разом з тим Італія запротестувала також і проти британської почтової цензури, що відноситься головно до американської почти, вважаючи її також нарушенням міжнародного права.

АНҐЛІЯ НЕ УСТУПИТЬ.

ЛОНДОН. — Анґлія є того переконання, що її цілковита економічна бльокада Німеччини є оправдана, бо Німеччина веде безпощадну війну при помочі субмарин і мін. Щодо Італії, анґлійський уряд подає, що він хотів дійти до умови з Італією і достарчувати їй вугілля з Анґлії, але Італія давала в заплату за те оливу і такі продукти, які Анґлії не дуже потрібні. Конфлікт з Італією вважають в Анґлії надзвичайно прикрим, але надіються, що таки знайдеться з нього вихід.

ПОГРОЖУЮТЬ.

ЛОНДОН. — Анґлія громадить значні військові сили на границі Кенії й Етіопії. Це так на те, щоб Італії показати, що то буде, як вона захоче піти до війни і стати по стороні Німеччини.

КРИТИЧНІ ХВИЛІ ДЛЯ ФІНЛЯНДІЇ.

ГЕЛЬСІНКІ. — В Карелії здержано советські наступи. Якщоб осягнена таким чином передишка потревала трохи довше, то Фінляндія моглаб знову прийти до себе і видержати довший час і найгірші советські наступи.

НЕ МУСЯТЬ БОРОТИСЬ ПРОТИ НІМЕЧЧИНИ.

ЛОНДОН. — Німецьких збігців, що стали британськими громадянами, покликують, щоправда, до военної служби, але не до боротьби проти німецького війська, крім тих, що самі писемно зголошуються до участи у такій боротьбі.

КАРАЮТЬ ПАЦИФІСТІВ.

ЛОНДОН. — Тепер арештують і карають тих, що розкидають по вулицях чи парках Лондону летючки проти війни. А розкидають їх комуністи і фашисти.

НА РОБОТИ „ДО ПРУСА".

БЕРЛІН. — Німеччина потребуватиме з весною до міліона пільних робітників, крім тих 300,000 польських полонених, що вже є при хліборобстві. Нові робітничі сили дістане головно з давніх польських земель. Робітники зможуть посилати до дому із зароблених грошей коло 50 марок місячно.

БОЯТЬСЯ СОВЄТІВ.

БУКАРЕШТ. — Румунію хотілиб втягнути до антикомінтерну. Пробує цього Італія. Але це їй певно не вдасться, бо Румунія не хоче дражнити Совєти.

ЧУЖИНЦІ ПО СТОРОНІ ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ. — Крім польських і чехословацьких частин, що борються по стороні Франції, є ще до 30,000 жовнірів-чужинців, що представляють 55 національностей, котрі зголосилися до военної служби.

НОВЕ ЖИТТЯ В ПОЛЬЩІ.
На вулицях Варшави удержують порядок жовніри, котрих усюди видно в великому числі.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$.745
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ОСТОРОГА ПРЕЗИДЕНТА

У Вашинґтоні відкрито оноді конференцію, скликану для протесту проти протичужинецького законодавства, проєктованого в біжучій сесії конґресу. Конференцію скликав так званий „комітет для захорони людей чужого походження", що, як уже сама назва його показує, зорганізувався спеціяльно для тої цілі, щоб захороняти ненатуралізованих іміґрантів перед ріжними законними обмеженнями.

Вже ці два факти, себто скликання спеціяльної конференції та існування спеціяльної орґанізації для захорони чужинців, вказують на вагу справи, себто на серіозність небезпеки таких обмежень проти чужинців. Деякі бесідники на конвенції подали дальші докази серіозности справи; наприклад, конгресменка Каролайна О'Дей, що начислила аж 70 проєктів законів проти чужинців у теперішньому конґресі. Дальшим доказом поважности небезпеки є листи до згаданої конференції від президента Рузвелта й секретаря стейту Гола, секретаря внутрішніх справ Ікеса, секретаря рільництва Волеса й багатьох інших визначних американських політиків.

З огляду на серіозність можливости ухвалення деяких з тих законопроєктів треба дати признання цим усім урядникам, що своїми голосами причинилися по змозі до освідомлення громадянства про цю небезпеку та про безглуздість такого законодавства. Голос президента Рузвелта передовсім заслугує на увагу тим, бо президент пішов у своїм листі глибоко, аж до джерела американської традиції, вказуючи на факт, що американці здавна гордилися традицією гостинности супроти людей інших народів і інших вір. Одною з найбільших досягнень американської системи є саме факт, що ріжні національні групи, що були розділені поза границею, могли жити тут разом. Він говорив далі:

„Зогляду на велич цього досягнення ми мусимо бути постійно чуйними проти атак нетерпимости й несправедливости. Ми мусимо скрупулятно стерегти громадянські права й громадянські вольності всіх громадян, без огляду на їх походження. Нам треба памятати, що всякий утиск, усяка ненависть, це клин, що може розколоти нашу цивілізацію. Якщо розум має переважати над терпимістю, ми мусимо бути все на осторозі. Тому ми витаємо працю, що має на цілі захоронити права людей чужинецького роду".

Цими словами президент Злучених Держав звязав права чужинців з правами роджених громадян та показав цим останнім, що охорона прав негромадян має велике значіння навіть для роджених тут осіб, бо від обмеження прав ненатуралізованих еміґрантів легко можна перейти до обмеження прав роджених громадян.

Можна собі лише побажати, що осторога президента Злучених Держав викличе здорові відгуки в тих колах, де такі остороги звичайно приймаються як чужинецьку пропаґанду.

СХІДНЯ КАРЕЛІЯ

Що ми знаємо про карелів? Знаємо лише назву з географічних атлясів східньої Европи. Чули ми й читали, що східня Карелія була донедавна **місцем заслання сотень тисяч наших українських братів.** Знаємо, що недалеко від побережжя східньої Карелії лежать смутної слави **Соловецькі острови**, де кінчив своє життя останній запорозький кошовий, **Петро Кальнишевський**, а тепер там положили свої кости тисячі інших українських засланців.

Тимчасом східня Карелія — це край, що вже має визначну політичну минувшину, а ще більшу буде мати будучність. Лежить Карелія на схід від Фінляндії і простягається від затоки Білого моря — Кандалакші — на півночі, а на півдні доходить до східнього берега озера Ладоґа та до південного берега озера Онеґа. Територія східньої Карелії має 145 тисяч квадратових кільометрів, отже трохи менше, ніж Англія з Валією.

Дика і сувора природа цього краю під полярним кругом. Озера, ліси, величезна сила каміння, нанесеного льодовиками, тундра на півночі, бистрі повноводні ріки з водопадами — це східня Карелія. Корінна людність східньої Карелії — карели, народ фінської раси. Мова карельська стоїть дуже близько до фінської мови, а ще ближче до фінської літературної мови. Славний фінський народний епос — Калевала — був записаний не у Фінляндії, а саме в східній Карелії. 1932 року совєтська статистика начисляла в східній Карелії більше як 125 тисяч людей фінської раси (карелів, фінів, і вепсів). На півдні Карелії, в окрузі Петрозаводськ, живуть москалі. За царської влади в східній Карелії було коло 50 тисяч москалів. За большевицького режиму число москалів у східній Карелії виросло на 210 тисяч (року 1933).

Совєтська статистика показує, що з тих 210 тисяч москалів тільки 68,000 народилися в східній Карелії, інші прийшли в цей край з інших областей совєтської держави. 1933 року було в східній Карелії більше ста тисяч політичних засланців, між ними не менше, як половина, українців. Ці „іміґранти" не були почислені до людности Карелії. Таким чином перевага чужого, зайшлого елементу в Карелії ще зростає, коли до 210 тисяч москалів додати 100 тисяч інших.

Коли глянути на минуле країв біля фінської затоки Балтійського моря, то побачимо, що ця територія все була заселена племенами фінської раси. За довгі століття Московщина винищила ці племена або перевернула їх на москалів. Проте ще й досі живуть фінські племена в російських губерніях Тверській і Новгородській, також давня Інгрія, в якій цар Петро І. заложив свою столицю Петербург, була чисто фінською землею. Тепер навіть большевицька статистика начисляє в Твердщині і Новгородщині 145 тисяч фінів, а в Інгрії — 133 тисячі. Разом із східньою Карелією ці фінські племена числять більше 500 тисяч душ.

Большевицька влада проголосила ще р. 1917-го „декларацію прав народів". Кожному народові бувшої царської Росії обіцяно самостійність, автономію політичну або культурно - національну, як котрий нарід схоче. Але за цими гарними словами прийшли погані діла. **Совєтська влада пішла слідами царської Росії в політиці помоскселення карелів.** За царської влади навіть Біблія рідною фінською мовою була карелам заборонена. Всі школи були лише російські, за вживання рідної мови в школі карельських дітей учителі карали. Одначе національна свідомість між карелами не вмерла. Національне відродження Карелії мало піддержку з Фінляндії, а після 1917 року карелі почали боротьбу за національну незалежність. Під впливом большевицького перевороту в Росії також у Фінляндії та в Карелії появилися свої „червоні ґвардії", що хотіли захопити в свої руки владу в цих країнах. Фіни прогнали своїх большевиків, і ці втекли в Карелію.

Цим фінським большевикам помагали російські большевики з Петербурга. Безладдя і насильство, принесене большевиками, примусило карелів просити собі допомоги від фінського уряду (березень 1918 р.). Фінам дали в той час активну поміч проти большевиків німці. Німецький плян був — через Фінляндію дістатися до російського північного порту Мурманська і там заложити морську базу для війни з Англією. Щоб не допустити до цього, англійці післали до Мурманська своє військо. В дійсності до німецького походу на Мурманськ не дійшло. Німці мали тоді в Фінляндії всього 12,000 війська. Проте фінсько-карельські добровольці билися в Карелії проти большевицьких частин, що запанували були в Карелії. Анґлійці переоцінили тоді сили німців їх пляни навязали контакт з російською большевицькою владою в Москві. Большевицький „Фінський Леґіон", що був у Карелії, в числі 2,000 чоловік, прилучився в червні 1918 року до англійського війська.

Одночасно на півночі Росії і в Карелії утворилася російська „Біла армія". Діячі цієї „Білої армії" вступили в контакт із англійцями. Вони переконали англійського генерала Мейнарда, що треба відновити єдину неподільну царську Росію. Таким чином **карели мусіли боротися проти „білої" і „червоної" Росії за свою свободу.** Тільки фінські добровольці помагали братам-карелам у цій боротьбі. В червні 1919 року фінокарели були вже на 7 кільометрів від найбільшого міста Карелії — Петрозаводська. Але мусіли через недостачу зброї відступити від Петрозаводська, хоч просили перед тим допомоги у ґен. Мейнарда. Алє Мейнард відмовив, бо був під впливом московських монархістів, з якими хотів будувати царську Росію. Коли в осени 1919 року англійське військо покинуло Мурманськ, дійшло в жовтні того року до рішучого бою між карелами та російською „Білою армією". „Білі" були зовсім розбиті. Північна Карелія досягнула самостійности.

Російські большевики заявляли, що визнають карельську владу, але в осени 1920 року вони вдарили на карелів великими силами, і карельський уряд мусів відступити в Фінляндію. Проти большевицької влади в середині березня 1920 року вибухло загальне повстання в Карелії. Карели просили допомоги з Фінляндії. Партизанська війна тревала до грудня 1920 року. Тоді карели (шеста частина війська були фіни) вирушили в похід на большевиків. Проти горстки людей — 3,000 карело-фінів большевики пхнули 30 тисяч вояків, 414 скорострілів, 31 гармату, 14 літаків і 3 панцирні поїзди. А всеж карели довго побивали большевиків, хоч не мали ні летунства, ні артилерії. Само собою, карели не могли остаточно перемогти в бою з большевиками. В лютім 1922 року карельське військо мусіло знов відступити на фінську територію.

Від 1922 року в політиці російських большевиків почався зворот щодо народів совєтської держави. В кінці 1922 року зліквідовано Росію: на її місце прийшов Союз совєтських республик. Карелію названо „автономною совєтською республикою" (25. липня 1923 року). В Карелії проголошено „карелізацію", як у той же час почато „українізацію" у Великій Україні. Це значить, що совєтські урядники в карельських селах могли вживати карельської мови. Відвою і вчительські коли з карельською викладовою мовою і вчительські семинарії. Але наплив чужинців (головно москалів) у Карелію й виселання корінної людности в сибірські краї, зовсім знищили „карелізацію". Карелія під **большевицькою владою стала найгірше визискуваною колонією.** Москві треба чужої валюти, отже большевики кинулися на лісові багатства Карелії, бо їх дуже легко можна перевозити ріками, озерами, каналами і морем за кордон. Найбільше почали большевики рубати карельські ліси від року 1929, отже від початку першої „пятирічки". За сезон 1929/30 року Карелія дала 9 мільйонів 155 тисяч кубічних метрів дерева. Це дерево обходилося большевицькій владі дуже дешево, бо ліси рубали політичні вязні. На рік 1931/32 призначено було вирубати 12 мільйонів куб. метрів дерева, але на перешкоді стало те, що деякі европейські країни відмовлялися купувати продукти невільницької праці. Тому рубання карельських лісів трохи зменшилося (8 мільйонів куб. метрів у р. 1932/33).

Карелія також багата на залізну руду, головно на так звану „озерну руду". Славний карельський камінь - пісковець, званий порфиром, має великий попит навіть за кордоном. Із карельського порфири зроблені памятники в Петербурзі і прикраси храмів, також труна Наполеона в Парижі зроблена з карельського порфири. Є в Карелії також камінне вугілля і сила торфу. На півночі Карелії в Гітіні (рос. Хібіноґорськ) знайдено великі поклади апатиту (apatite) і нефеліну (nepheline); Хібіноґорськ тому виріс на великий промисловий центр, з населенням до 50,000 головно з політичних засланців.

Карелія має тільки одну залізницю — Мурманську, що тягнеться 826 кільометрів по карельській території. Царська влада навмисне будувала цю залізницю дальше від фінської границі. За большевицької влади нових залізниць у Карелії не збудовано. Зате большевицька влада звернула велику увагу на биті шляхи. Як зазначає книжка, видана в Гельсінкі р. 1934, під назвою „Іст Карелія", намір большевиків є в тім, щоб утворити в Карелії сітку шляхів, щоби було можна в будучности кинути міліон війська проти Фінляндії. (Кінець б.).

ВІЙНА З ВЕСНОЮ

Хоч в Европі перебувають два мирові висланники президента Рузвелта, С. Велес та М. Тейлор і тут і там показуються вістуни непевного миру, аліянти таки не жартують, а готуються до весняної воєнної кампанії. Те саме робить і Німеччина. Коли на західньому фронті воєнні операції обмежуються до малих перепалок стеж чи розвідчих летів літаків, то Німеччина провадить усильні намагання на іншому фронті, тим разом у Румунії. Преса доносить, що вона рішена ґарантувати незалежність Румунії, коли ця остання дасть Німеччині монополь на свою нафту. Не легко Румунії рішитися на цей крок, тимбільше, що недалеко від Румунії стоїть приготована міліонова армія аліянтів на Близькому Сході. Цьогорічна зима є виняково строга в Европі. Тому вона дуже ускладнила воєнні операції на фронтах. Але за кілька тижнів прийде весна...

В 1916 р. німці почали свою відому офензиву на французький форт Верден 21-го лютого. Час, щоправда, не був дуже відповідний, одначе летунство тоді ще не відогравало такої кольосальної ролі у війні, що тепер. Найбільшим ворогом літака — це мряка, а повзів — сніг та болото. Місяць березень має ось такі несподіванки, головно в французькій Льотаринґії. У Фляндрії, прим. місяці березень та квітень є ще гіршими під тим оглядом, як властиві дні зими. Бо це час відлиги. Цілий край стається безмежним морем потоків та виливів. Це можна сказати й про скандинавські держави. Це також переконує військових знавців, що Німеччина не шукатиме театру війни в північних краях. Балканські держави також не є більш пригожими під воєнні операції в березні.

Отже французькі мілітарні знавці додумуються, що це на західньому фронті Німеччина буде старатися зробити прорив у Францію.

Такими міркуваннями занимається французький ґен. Дюваль. І цілком слушно пише, що „важко передбачувати майбутнє війни". Колиб у вересні хто був сказав, що увага цілого світу буде звернена не на німецько-французький фронт, а на Фінляндію, то були би такого сміливчака назвали несеріозним. Що більше, коли би був хтонебудь сказав, що у Фінляндії будуть заангажовані німці, французи й англійці, то цього прямо назвали божевільним. Проте є незаперечним фактом, що тепер Фінляндія є тим язичком, що перехилює вагу в одну чи другу сторону.

Що станеться за три місяці, на весні й у літі? Чи пічнеться справжня війна на західньому фронті, чи ні? Вибухне вона на Чорному морі й на Кавказі або в Афганістані? Це все турбує світ, а в першу черґу воюючих. Та французи стараються в першу черґу забезпечити свої території. Лінія Мажіно тверда, але її треба безнастанно поліпшувати, щоб її зробити нездобутою. Дальше французи ще ліпше вишколюють армію, збільшають її моральну силу та дисципліну, виховуючи відповідно жовнярів. Очевидно, що ні на хвилю не забувають і про дальше модерне узброєння. Ось так Франція готується до війни вже на весні. Вона певна, що ввесь нарід приготований до несення жертв. І тому вона рішена стрінути ворога на якомунебудь фронті: на заході, чи на Близькому Сході. І то хочби зараз. Та так є також і з Німеччиною.

Чистий готель.

Гість: — Питаєте, що я роблю? Ну, як хочете знати, то я шукаю, чи в ліжку нема тарганів.

Власник: — О, ні, нема! я вам ґарантую. Як тарган тільки покаже голову, то блощиці зараз зажеруть його.

Гр. Климків.

ДОБРА ПОСАДА

(4)

— Як треба конче, то я дав би вам скарбові коні. Очевидно, аж за які три години, бо до нічного поїзду ще багато часу. Тепер ходіть до мене на обід. Моя хата зараз за двором.

Северко пішов на обід до свого будучого начальника. По обіді відїхав двірськими кіньми. Коли приїхав до Львова, вже було добре по десятій в ночі. Він мав свій власний ключ до мешкання. Всунувся до своєї кімнати так, що ніхто його не бачив і не чув, бо всі спали. Кинувся на своє ліжко і своїм звичаєм, захропів.

— Девята! — ґукнула йому над вухом його сестра. — Вставай!

Северко лиш обернувся на другий бік.

— Вставай! — кричала сестра, сіпаючи його за руку. — Ти сам приказав збудити тебе.

— Іди до дідька! — воркнув брат.

Сестра приступила до стола, взяла збанятко і на його лице хлюснула трохи зимної води. Северко схопився і сів на ліжку. Бачучи такий успіх, сестра відійшла. Северко хвилину посидів і ляг назад, кажучи до себе:

— Вона мабуть ще не знає, куди я їздив і з чим приїхав.

Пробудився аж в само полудне. Обмірковував питання:

— Сказати вдома зараз, що я вже маю посаду, чи може зробити їм несподіванку і сказати аж останнього дня, відїжджаючи до Лопушина?

Рішився зробити несподіванку в останній хвилі. Тільки своїй дівчині хотів ту несподіванку зробити зараз. Написав до неї:

— За два тижні іду на добру посаду. Як пробний місяць скінчиться для мене щасливо, то зараз поберемося.

Лист пішов рекомендованим експресом.

Северко дуже точно записував свої приходи і розходи. Взяв свій касовий дневничок і під датою вчорашньою, себто дня 15. червня, вписав:

„Залізничий білет до Лопушина 8 корон, фіякер до Лопушина 80 сотиків, залізниця назад 8 корон, кухарці надічного на пиво 20 сотиків, двірський фірман на тютюн 20 сотиків".

Під датою 16-го червня вписав:

„Папір до Наталки 2 сотики, коверта до Наталки 4 сотики, марка на листі до Наталки 10 сотиків, рекомендування листа 25 с., експрес 20 сотиків.

Северко купив собі мисливський одяг, який носить кожний шануючий себе лісничий. Купив рушницю і мисливську торбу. Очевидно й усі дрібні додатки до рушниці. Дня тридцятого червня попросив сестру:

— Завтра доконче збуди мене в годині девятій. Як зараз не вистрибну з ліжка, вилий на мене цілий збанок води. Не вступися, поки не встану і не зодягнуся. Тобі одній скажу в секреті, чому я завтра мушу встати в девятій. Дай слово чести, що моєї тайни не виявиш нікому. Ні татові, ні мамі!

— Даю слово, — відповіла сестра.

— Іду на посаду лісничого. Татові напишу про це аж звідтам, коли вже обійму урядування.

Другої днини сестра силоміць стягла Северка з ліжка і він поїхав. Ідучи залізницею, думав, що йому зробити, щоби на посаді вставати рано, і взагалі, коли буде треба.

— Зараз нині найму якого дужого парубка, щоби приходив що днини і стягав мене з ліжка.

(Дальше буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

ЗАБУВАЄТЬСЯ.

Відомий англійський письменник Г. Велс написав недавно книжку під заголовком „Новий лад у світі", в котрій порушує такі справи, як. католицизм, марксизм, інтернаціоналізм.

Багато критиків критикують Велсову книжку за те, що вона не приносить багато нового, що вона повторяє властиво самі старі речі.

Рівночасно вони признають йому, що всетаки вона принесе користь, бо серед воєнного брязкоту зброї забувається про важні справи.

Критики могли би піти ще далі. Серед війни люди забувають не лише такі важні суспільні справи, як згадано вгорі, але й важні приватні справи.

КУПЦІ И РОБІТНИКИ.

Ось таке питання, що виглядає на питання приватної натури, порушено оноді на зборах Купецького Союзу в Ню Йорку: чи високі податки збільшують безробіття, чи ослаблюють?

Купці, зібрані на зборах, були того погляду, що високі податки збільшують безробіття. З їх становища їм не можна дуже дивуватися, що вони заняли таке становище: адже вони передовсім платять податки, а всякий, що платить податок, уважає його зависоким.

Чи заняли би збори таке становище, якби так на збори зібралися робітники? Здається, що вони були би відмінного погляду.

Отже котрий погляд слушний? І чи не можна би знайти між ними якоїсь згоди? Наприклад, чи не можливе й таке, що податки до певного ступня зменшують безробіття, а поза певною межею його збільшують?

РОБІТНИК І ФАХОВА ОСВІТА.

На річній конвенції Американського Союзу Шкільної Адміністрації, що зібралася оноді в Ст. Луїсі в приявності 10,000 делегатів, підняв один з делегатів питання: якої освіти вимагає від кожного робітника добро громадянства?

Нортон, професор Колюмбійського університету, відповів на це питання, що з чисто господарського становища суспільности треба кожного робітника навчити якнайкраще того фаху, до котрого він найкраще надається.

Як легко можна догадатися, професор не сказав нічого, противного особистому становищу робітника. Бо чиж і для робітника не є найкраще, як він буде приготований найкраще до того фаху, до котрого він найкраще надається?

Це виглядає зовсім ясне. Одначе приміркуймо цей ідеал до дійсности: чи взагалі підготовляємо ми людей до фахів, чи думаємо, що не всі фахи вимагають підготування? Чи навчаємо ми людей фаху, до котрого вони найкраще надаються? Чи навчаємо ми їх, як лише можемо, найкраще? Чи вважаємо ми таких людей, підготованих до даного фаху, корисними для цілого громадянства?

ЗАБАГАТО ВЧЕНИХ?

На тій самій конвенції піднесено думку про відношення між освітою й безробіттям.

Один з професорів говорив, що край може піднестися з депресії через поправу шкільної освіти.

Коли така думка вийшла від учителя, ми не можемо тому дуже дивуватися: це в інтересі учителя, розуміється, доброго, щоб шкільництво поправлялося. Та чи це справді в інтересі цілої суспільности, наприклад маси робітників? Адже чути часто думку, що вся біда на світі йде від того, що в світі вже й так забагато вчених.

Отже де правда?

З ДНЯ

НАСТУП НА ЧУЖОРОДЦІВ.

У конгресі подано кількадесять законопроектів, які, коли би були ухвалені, цілком спуталиб цивільні права не лише чужинців, але й американських громадян, що родились поза Америкою. Ці законопроекти надихані ненавистю до чужинців, до їх способу думання, до їх ідей і переконань.

Щоби поборювати ці неприхильні для чужороджених американців законопроекти, створено спеціяльний комітет. Він недавно мав свої дводенні наради у Вашингтоні і на тих нарадах ствердив, що певні демагогічні кола стараються штучно викликати ненависть до чужинців і чужородців, звалюючи на них вину за всі американські лиха, за безробіття, економічну кризу, за повені злочинів і схоплювання дітей, а також за шпигунство.

ВІДРАДНЕ ЯВИЩЕ.

Відрадним явищем на цьому тлі є це, що президент Рузвелт, а також секр. Гол і інші, не погоджуються з тим наступом на чужородний елемент. Президент вислав до згаданого комітету листа, в якім похваляє його роботу, закликає до дальшої напруженої праці та каже, що пропоновані законопроекти, коли би перейшли в конгресі, не зупиняться на чужородних громадянах, а ступнево пересунуться і на родовитих, старих американських громадян. Бо ті законопроекти містять у собі зародки деспотизму і диктатури. Ці зародки, немов зараза, не обмежаться лише до деяких — в нашім випадку, чужородних громадян — але перенесуться і на ціле суспільне американське життя. Згадані закони дадуть змогу дірватись до влади людям диктаторського покрою. А ті люди, розсмакувавши в диктаторській владі, не будуть довго перебирати, хто породжений в Америці, а хто ні. Вони кожного будуть роздавлювати, коли той захоче ставити опір диктаторській бюрократії. Ось так і американці ступнево тратитимуть свободу.

НЕНАВИСТЬ ДО ЧУЖИНЦІВ.

Хто як хто, але Америка має найменше причин нарікати на чужинців. Як слушно сказав президент при іншій нагоді, „кожний американець є еміґрант, коли пошукати глибше в його родоводі". Це еміґранти зробили з Америки один з найбільших і найкращих країв на світі. Якби не ті еміґранти, то Америка нині далі знаходиласяб у руках індійських кочевників.

Ті кочевники називали европейців, що приїздили до Америки „блідими обличчями". Кожне „бліде обличчя", яке ми бачимо нині денебудь на вулиці американського міста, чи села, — це европейське обличчя, це іміґранти, чи, говорячи мовою індійців, „европейські зайди". Саме ті „зайди" везли з собою знання, ідеї, віру, пересконання, звичаї, несли европейську цивілізацію. Діставши в основу свого поступу культурні цінності европейської цивілізації, Америка зросла в таку державу, якою є нині.

ЇХАЛИ ДОБРІ І ЗЛІ.

Зрозуміло, що до Америки їхали не лише добрі елементи, але й злі. Одні, втікаючи перед переслідуванням европейських режимів, несли з собою сильну віру в певні ідеали. Інші їхали, щоб скоро розбагатіти і назад втікати до веселого життя европейських столиць. Одні несли глибокі культурні зародки, інші несли зародки злочину, деморалізації, розпусти. Плило з Европи добро і зло. Але добро всетаки переважало. Бо коли би переважило зло, то Америка не булаб нині тим, чим є.

ХТО ДОБРИЙ АМЕРИКАНЕЦЬ?

Виринає тепер питання, хто є добрим іміґрантом, а хто лихим? Хто є пожаданим елементом, а хто ні? На це питання трудно відповісти.

Певні американські кола стараються поголовно осуджувати чужородних громадян за безробіття, за злочини, за шпигунство. Також поголовно стараються викликати ненависть до всього, що має якенебудь тавро чужинецтва, зокрема тавро европейських ідей та ідеологій.

В дечому ця ненависть оправдана. Але лише в дечому. Не можна її узагальнювати. Бо, як сказано, Америка зросла саме на тих ідеях та ідеологіях, що їх еміґранти привезли сюди до Америки. Без них Америка ніколи не булаб зросла в таку моральну і матеріяльну силу.

ІДЕАЛІЗМ.

А серед тих европейських ідеологій, які можна вважати додатніми і корисними, на першому місці стоїть ідеалізм, готовість взагалі служити якимсь вищим цілям, а не самому собі, не своїм матеріялістичним потребам. Люди, які приїздять з Европи в Америку, навіяні певними високими гуманними ідеями, не є шкідливими для Америки. Зате люди без високих ідей, люди з себелюбними захланними вдачами, яким наплювать на старий край, на його культуру, радощі і терпіння, люди з матеріялістичним світоглядом, є небажаним для Америки елементом.

Та чомусь саме проти перших іде нині в Америці нагінка; а не проти тих, що мають на увазі матеріялістичні вигоди і думають лише про те, щоб розбагатіти.

Двозначно.

Один громадянин оголосив у газетах, що має на продаж осла. На другий день стукає хтось до хати. Вийшла жінка. Незнайомий питає: „Я читав, що маєте осла на продаж. Чи можу його бачити?"

— Так, — відказує жінка, і звернувшись до хати кликнула:

— Чоловіче, а ходи но сюди, тебе потребують!

ВИЗИСК СЕЛЯНСТВА В СССР

„Ізвестія" з 1. лютого принесли постанову Совнаркому СССР та ЦК комуністичної партії про зміни приписів відносно обовязкового постачання вовни державі. Постанова ця скасовує попередні приписи, за якими селяни мусіли постачати вовну відповідно до числа овець, кіз та верблюдів по колхозах та поодиноких господарствах, та устійнює нові приписи, за якими скільскість вовни буде обчислятися відповідно до числа гектарів, на яких господарять колхози.

Пересічна скількість вовни, яку впродовж року мають постачати колхози, ріжна, менша в північних і більша в південних районах, наприклад, з одного гектару має постачити грамів вовни:

	в 1941 р.	в 1940 р.
Архангельська обл.	40	25
Білорусь	70	50
Україна	180	140
Ордж. кр. і Турк. ССР	700	600

Колхозні двори і одноосібні господарства мають постачати вовну обчисляючи скількість на одну штуку худоби, в саме грамів

	Кол. дв. від вівці	Кол. дв. кози	Одноосіб. гос. вівці	Одноосіб. гос. кози
Архангельська обл.	200	130	500	150
Білорусь	300	130	600	150
Україна	900	200	1.200	220
Ордж. кр. і Турк. ССР	1,100	200	1,400	200

Стільки найновіший указ московського уряду. Ціла нелюдськість цього визиску полягає в тім, що селянство не має досить збіжжя для себе самого і противиться всіми засобами розпочинати якісь нові „підприємства", з яких зиск іде виключно до Московщини і до рук московського уряду на користь московського імперіялізму. Поширення хову худоби для примусового постачання мяса і вовни „державі" та получене з ним поширення площі пасовиск і зменшення площі лант відбувається фактично шляхом виголодження спеціяльно українського та іншого чужонаціонального південного селянства, як це доводить зрештою і „зріст" українського населення, що виносить небагато більше третини пересічного зросту цілого совєтського населення.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

КІРКЛЕНД ЛЕЙК, ОНТ. (Канада).

Наш відділ заснований ще в грудні 1939 р.

На початок вписалося сім членів, майже не було з чого вибрати повного заряду. А на біжучий рік вийшли до заряду отсі: предсідник: Василь Воробець, секретар: Дмитро Фенюк, касієр Михайло Пащин, контролори: Михайло Максимович і Пилип Міґус, опікуни хорих: Роман Сверлик і Анна Фенюк.

Так наш відділ існував два місяці, до 18-го лютого 1940 року.

На той день до нашої місцевости загостив гість з Віндзор, Онт., організатор У. Н. Союзу, гр. І. Баєр, в неділю, 18-го лютого; в год. 3 пополудні. В Нац. Домівці при філії УНО згаданий організатор дав відчит на тему: „Історія укр. еміґрації і У. Н. Союзу на американськім континенті". На відчит прибуло коло 100 слухачів.

В першій мірі прелеґент попросив присутних віддати пошану через повстання з місць тим борцям-героям, котрі полягли на полі бою в теперішнім часі, як також тим, котрі полягли за українську визвольну справу на наших рідних землях.

Дальше згаданий бесідник передав привіт від братів і сестер, котрі вже знаходяться у відділах У. Н. Союзу на американськім і канадійськім континенті.

Потім прелеґент згадав, як то нашим українським піонірам приходилося з тяжким трудом розбудовувати те все, що сьогодні ми називаємо українськими інституціями.

Не досить того, що нашого брата переслідували наші національні вороги на наших рідних землях, бо ці самі вороги не пожаліли свого труду, щоб нас нищити на економічнім і на політичнім полі на вільних американських землях.

Але наші піонірі зуміли дати відсіч усяким зайдам, котрі ставили колоди під українські ноги.

І наш брат зрозумів, що тільки братерством і єдністю можна прийти до сили, що жадна ворожа рука не всилі буде знищити нас так довго, як довго український нарід буде вязатись під одним жовто-блакитним прапором. У 1894 році українські піонірі заложили так званий У. Н. Союз, щоб еміґрація, котра з кожним роком напливала на американські землі, не давала себе визискувати чужим спекулянтам і не видавала свої тяжко запрацьовані гроші на чужу пропаганду і на знищення себе самих. Ті всі гроші, котрі мали опинитись у чужих руках, то сьогодні знаходяться в нас самих, а це є досить поважна сума, бо до сьогодні У. Н. Союз нараховує в американській валюті пять міліонів з половиною долярів.

Гр. І. Баєр закликав усіх українців, щоб вступали масово до У. Н. Союзу і щоб згадана інституція могла нести всякі матеріяльні помочі для створення української самостійної держави. При кінці відчиту вписалось 12 нових членів. Дальша акція за приєднання членів іде поступово вперед. Відчит закінчено в год. 6-тій вечором.

М. Пащин, голова відчиту;
Д. Фенюк, секретар.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Школа українського балету.

Багато вже говорилось і писалось про українські танці, балет та про потребу його існування і навчання.

І ось таку потребу навчання українського модерного балету відчуває і місто Філядельфія.

Так є, що до цеї пори ніде в Америці нема жадної подібної школи українського балету, ані теж сталого осідку курсів, деб наша молодь мала змогу вчитись.

Це на хвилинку соромно робиться, що ми, велика культурна нація, нехтуємо таку вартісну річ, якою є школа модерного українського балету. Та заснування сталої групи зложеної із вивченої тут молоді, яка час від часу зуміла виступити на американській плятформі та прислужитись для добра нашої справи, як от хочби з культурно-інформативного боку.

Щоб дійсно був свій український балет, то для цього організується школу. До ведення отсеї школи запрошено п. Дмитра Чутра, який є відомим учителем - балетмайстром українських модерних та балетних танців.

Вважаю, що це є дуже важне для нашої молоді. Тому є бажаним, щоб поперти ось таку школу, в якій матимемо змогу набути знання українських балетних танців.

Звертають до молоді із закликом вступити в отсю школу. Школа вже почалась і проби ведуться.

О. Яремко.

THOMASTON, CONN.

ПОДАЄМО ДО ВІДОМА ВСІХ ЧЛЕНІВ ВІД. 421 У. Н. СОЮЗУ, ЩО НА

КВАРТАЛЬНИХ ЗБОРАХ

того відділу, що відбудуться

В СУБОТУ, 9. БЕРЕЗНЯ (MARCH 9, 1940)

в 7. годині ввечір

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ, 91 PROSPECT STREET

буде приявний **окружний організатор А. Маланчук.** Тому всі члени відділу повинні конечно прибути на ці зборй.

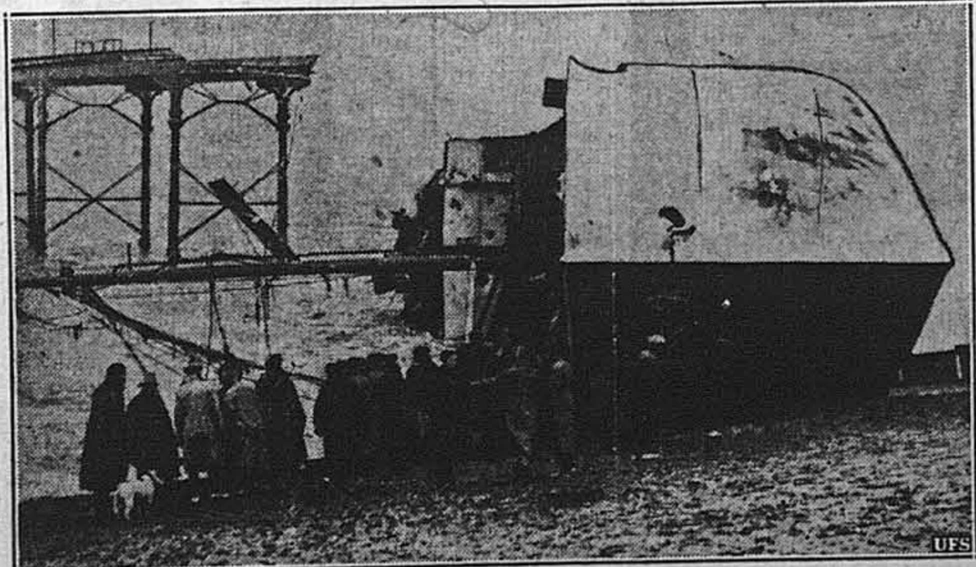
ЗА УРЯД ВІДДІЛУ:

А. Береза, предс.; **І. Кіндрат**, секр.; **М. Шопінка**, кас.

ПРОПАЛА.

Глорія Диксон, фільмова зірка, виїхала оноді з одного нюйорського гателю в дорогу до Галівуду. По тижні її чоловік повідомив поліцію, що вона десь пропала.

ПРОПАВ БЕЗ ВИХОДУ.

Голяндський корабель „Нора", що вдарився об міну коло південно-східнього побережжя Англії, а потім, як його тягнули до порту, попав на такий сильний прибій, що перевернувся коло самого причалу.

БІЛІ ТАБЛИЦІ ЛІПШІ

Всі ми вже привикли до того поняття, що коли таблиця — то повинна бути чорна. І як же можна собі уявити таблицю не чорною! Англійці таблицю прямо назвали „чорною дошкою" (блек-борд), та й годі. Тільки недавно додумалися деякі люди в Америці, що ліпше було б мати таблиці білі. І таких таблиць уже вживають по школах у містечку Елджин, в стейті Ілиной. А на білій таблиці пишуть чорною крейдою. І від таких таблиць і в клясах ясніше та веселіше. І письмо на них виходить читкіше. А крім того біла барва таблиці не викликає такого пригноблюючого враження на дітей, як чорна таблиця.

У пекаря. Дівчина купила в пекаря тісточко з родзинками. На другий день приходить обурена до пекаря:

— Я купила в вас тісточко вчора, а в ньому була спечена муха!

Пекар: Де там! Це напевно була родзинка!

Дівчина: Алеж ні! Муха!

Пекар (добродушно): Добре — не будьмо сперечатися. Хай панночка принесе мені цю муху, а я в заміну дам родзинку.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІТРОЙТ, МІШ. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 146., відбудуться в неділю, 10. березня, в годині 1. попол., під ч. 13530 Charest St. Збори будуть рішати дуже важні справи і принимати нових членів до У. Н. Союзу. — Секретар.

ДІТРОЙТ, МІШ. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 75., відбудуться в неділю, 10. марта, в 1:30 пополудні, в Народнім Домі при Мартин ул. Проситься членів прийти на збори тому, що є багато справ до полагодженя. Напоминається довгуючих членів, щоби старалися поплатити свої залеглі довги, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. — В. Тарас, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Тов. Сокіл, від. 336., відбудуться в неділю, 10. березня, в годині 1. пополудні. Проситься всіх членів прибути на збори й вирівняти свої вкладки та привести нових членів до Тов. Сокіл й У. Н. Союзу. — Тимко Кальмук, рек. секр.

ТОЛІДО, ОГАЙО. Звичайні місячні збори від. 167. відбудуться в неділю, 10. березня, в 2. год. поп., в галі де звичайно. — Дмитро Медецький, предс.

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334., відбудуться в неділю, 10. марта, в 12. годині вполудне. Проситься членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Так само проситься членів прийти і вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані з У. Н. Союзу і Товариства. — Н. Задерецький, предс.; С. Морозович, фін. секр. і кас.; Іван Жук, рек. секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Зоори Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94., відбудуться в неділю, 10. березня (марта), у годині 1:30 пополудні. Всі члени і члениці, як місцеві так і позамісцеві, повинні прибути начас, бо є важні справи до полагодження. Кожний член повинен привести зо собою нового члена до У. Н. Союзу, як також вписати свої діти, коли ще не є вписані. Маємо ріжні роди обезпечення, що може задоволити, як багатшого так і бідного. Всі поліси є корисні і задоволяючі. Є пословиця: свій, як не заплаче, то бодай скривиться. Таке й з нашими організаціями. Чому нам належати до чужих? Чужий не буде опікуватися членом вразі смерти, а свій все то зробить. — А. Патра, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Місячні збори Тов. У. Н. Союзу, від. 292., відбудуться в неділю, 10. березня (марта), в годині 12:30 пополудні, в гали У. Н. Дому при Мартин ул. На ці збори обовязково має прибути кожний член і члениця. Маємо дуже важні справи до полагодження. Звертається увагу тим членам, що платять річно або піврічно, що рік починається від 1. січня і як хто платить річно, то має заплатити в січні, а не в лютім або марті, як дехто робить. Рівнож ті члени, котрі довжні ще за рік 1939., хай стараються вже в тім місяці вирівняти, так само ті, котрі побрали відзнаки, а ще не поплатили, хай вже раз заплатять. Так само і за бенкетові тикети. Рівнож не забувайте за приєднування нових членів, особливо дітей. Їх є, Богу дякувати, а не стоять в Союзі. Тож до діла усі, а будьте певні, що велику прислугу зробите їм і собі! — Іван Форись, предс.; Ілля Андрусевич, кас.; Петро Кізел, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Місячні збори Укр. Тов. Січ, від. 39., відбудуться в неділю, 10. марта, в годині 3. пополудні, в У. Н. Домі. На цих зборах будеться принимати нових членів до Тов. і до У. Н. Союзу. Пригадується членам, щоби сплачували старі залеглі довги, які довгують до тов. каси за вкладки і розмети. Проситься членів прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — А. Гайдук, предс.; І. Лесюк, фін. секр.; А. Кудлік, кас.; І. Каменюк, рек. секр.

СКРЕНТОН, ПА. Місячні збори від. 280. відбудуться в неділю, 10. березня, в годині 2. пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакавана Ев. Присутність всіх членів на зборах обовязкова. Довгуючі члени мають старатися вирівняти свої залеглости. — Р. Рубльовський, секр.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

НЮ ЙОРК, Н. Й.
На збіґців.

Підчас коляди 15 відділу Українського Золотого Хреста зложили по $2: Марія Гук, Н. Гладун, А. Ригель; по $1: Розалія Мороз, Катерина Варунок, Марія Баланда, П. Королик, Меланія Воробець, Марія Скубова, Анна Сивець, Н. Милещук, Н. Грабовенко, Марія Близнак, Ольга Пельц, Марія Величко, Марта Люба, пані Шпак, Еґнес Микитович, Стефанія Галичин, пані Білянська; І. Дубик 50 ц. Разом $23.50. Гроші переслано через Обєднання.

Колядувати ходили: Еґнес Микитович, Марія Гук, Катерина Варунок.

ПІТСБУРҐ, ПА.
Коляда, заколадована на інформаційно визвольну акцію членицями і членами відділів Українського Золотого Хреста ч. 44 і ОДВУ ч. 26 в Пітсбурґу, Па.

На поклик Центральної Управи ОДВУ в Америці отсі українці міста Пітсбурґу й околиці радо зложили на руки колядників по $5: В. Онишків, М. Сарахман, А. Животко, В. Кульчицький; по $3: о. Іван Коцан, Марія Хроновят; по $2: П. Левицький, Анна Осух, А. Романкевич, о. Маркіян Кучер, о. Петро Олексів, В. Оборишко, В. Проць, І. Корбецький, І. Галевич; по $1.50: С. Засадний, О. Чарнецький; М. Дуб $1.25; по $1: Розалія Крачківська, П. Мисько, С. Щур, С. Баґан, П. Макар, О. Микитюк, Н. Петруньо, Т. Фарботник, І. Петрик, Н. Вовчко, В. Вагинич, Г. Вагинич, Л. Явний, П. Шпікула, Р. Брановський, Софія Вілер, ред. М. Хандога, Н. Гулик, Н. Ланик, пані Войтович, І. Яць, І. Медвідь, С. Гриб, Д. Кричковський, М. Усик, І. Слободзян, О. Іванців, М. Дяк, І. Бекіш, І. Катериняк, І. Кравчишин, Т. Кузишин, Анастасія Гринишин, М. Крук, Анна Чернотович, І. Котула, Т. Котула, В. Лехіцький, о. Дмитро Галенда, І. Шедний, М. Майнош, В. Заблоцький, І. Безпятний, Н. Боднар, А. Галущак, В. Яґейдо, І. Лапінький, І. Ганяк, Анна Шнерх, Д. Литвин, Ф. Ґмітер, М. Федорів, Анна Онишків, Український Клюб Н. С., Ф. Мента, Г. Шабатура, С. Кріль, П. Віслоцький, М. Вуйко, Катерина Білей, Марія Ханейко, М. Наконечний, А. Поточний, А. Данило, Н. Баць, М. Тимочко, Наталка Вархоляк, І. Федина, І. Кметик, О. Гупан; по 50 ц.: Марія Крачківська, Анна Опела, Й. Корей, Марія Коруна, Я. Біда, Д. Крек, В. Турок, пані Тещ, С. Войтович, І. Градіць, В. Курилич, Катерина Лесків, Анна Данило, Яків Лапішка, І. Дмитрович, Пазя Марцінковська, С. Король, Анна Годяк; Й. Коцуркович 45 ц.; по 25 ц.: С. Делінї, Н. Х., Емілія Горбак, Розалія Семерис; дрібними 30 ц.

Ціла коляда виносить $129 (сто двацять девять долярів), яку, по виплаченні коштів подорожи в сумі $4, негайно вислано до центральної управи ОДВУ для вжитку на призначену ціль.

Колядувати ходили члениці УЗХ, від. 44, пані: Анастасія Коцан, Теодосія Онишків, Катерина Щур, Єва Фарботник, Марія Хроновят, Анна Дяк і Марія Шедна.

Сердечно дякуємо всім жертводавцям і колядницям у надії і вірі, що в близькій будучності побачимо Різдвяну зорю у вільній, незалежній, суверенній українській державі.

УРЯД УЗХ ч. 44:
А. Коцан, предс.; **К. Щур,** секр.;
Т. Онишків, кас.

ДІТРОЙТ, МІШ.
Коляда.

Екзекутивний комітет Українського Народнього Дому в Дітройті, як кожного року так і цього з кінцем наших Різдвяних Свят складає щиру подяку всім українцям в місті й околиці за їх щиру жертву на коляду. Також належиться подяка всім колядникам за їх прихильну працю для цеї інституції, котра є майном нашого народу.

Громадяни, що дали свою щиру жертву на коляду по $5: Й. Філяс, А. Градовський, Н. Мих, ОДВУ від. 24, д-р І. Грибик, д-р М. Качмар, М. Дворянин, І. і В. Браття Гусаки, А. Руднянин, Т. Титар, Укр. Амер. Громадянський Клюб; П. Боднарчук $4; по $3: М. Лисяк, Г. Іваськів, Й. Польовий, П. Гардів; по $2: К. Луцейко, Д. Кримко, Н. Кіптик, І. Андрусевич, В. і К. Сеньків, І. Кваснїцький, В. Боднар, д-р А. Кібзей, А. Ковальський, О. Шеримента, Н. Крук, В. Олексин, А. Кривий, Й. Торба, М. Филипс, С. Яців, І. Кузь, Т. Ковальський, І. Кирилюк, А. Цюряк, І. Процайло, Т. Польовий, Е. Стащків, Д. Баран, А. Дяків, Й. Масляк, С. Онофрейтон, Й. Леско, Н. Мариняк; по $1: В. Возніш, М. Кардаш, П. Саґан, В. Станіславський, І. Форись, С. Олійник, М. Хамуляк, П. Куцло, Т. Топольницький, І. Байба, М. Андрусевич, Н. Шустакевич, М. Нидза, А. Пшеничний, Н. Романів, Б. Шкільник, В. Василишин, І. Базилевич, В. Візничак, О. Старко, Й. Демчук, І. Батрин, П. Лилюх, І. Вивюрка, Кучкудан, П. Фуртуна, А. Блес, М. Романчук, Хмурницький, М. Малиш, В. Маційовський, П. Войтович, І. Карлаш, М. Коваль, С. Герман, Д. Копів, Т. Починок, А. Балтвяк, О. Камінець, О. Животко, О. Грабовецький, А. Синчак, І. Камінецький, В. Шкаврон, І. Галиш, В. Нипюк, І. Боднар, С. Горбовий, Н. Михайленко, Т. Медвідь, Й. Смоль, Д. Базилевич, П. Верещук, Т. Ониськів, С. Заптон, Т. Марко, І. Ґурняк, Н. Савчин, І. Вихорок, М. Дацко, В. Триболович, В. Тарас, Н. Гриб, О. Миколинський, М. Мельник, Г. Перехилюк, П. Боднар, І. Дитиняк, М. Малиняк, І. Тимчак, І. Ваньтух, А. Дищь, С. Тремба, Д. Когут, М. Гаврильців, І. Гаврильців, І. Столяр, В. Клоп, Д. Запотічний, С. Чорний, І. Прибищевський, В. Дрипинь, Д. Каціба, В. Каралаш, П. Пуцило, І. Шевчук, І. Опацький, І. Попик, Р. Вазик, В. Бартош, Ф. Демко, В. Линшак, Н. Дембіцький, о. Кольбах, І. Дзядик, Г. Ясінський, В. Шумко, Г. Назаревич, І. Кафіля, В. Чмир, І. Савула, М. Бенько, А. Остапенко, С. Чистух, Т. Литерацький, П. Кізел, Кахній, М. Галіщук, П. Баран, Р. Краковська, П. Берник, І. Щомак, А. Басьо, д-р С. Козелько, М. Подолчик, П. Дунаєвський, А. Навроцька, А. Блащук, А. Стефанишин, В. Дідик, І. Мус, Т. Вихорок, І. Козаченко, П. Тимочко, І. Стружовський, Н. Сеньків, Н. Софінський, В. Білинський, С. Рупа, К. Самотіс, Е. Набережна, М. Ших, П. Ващук, І. Філь, В. Філь, Д. Длуґаш, В. Єднак, Н. Ящишин, С. Маґдяк, М. Обога, Г. Трухан, М. Михайлишин, М. Попик, П. Ковальчук, С. Гава, Е. Драґінда, Ладика, В. Бродяк, о. С. Побуцький, І. Кіщук, М. Липнищак, І. Томюк, Ф. Пжанський, Й. Шптак, І. Космина, І. Горбаль, О. Пелих, С. Кайдан, В. Барніс; по 75 ц.: І. Дяків, А. Винсько; по 50 ц.: М. Осип, А. Синишин, Л. Гузар, Т. Ящиник, П. Федаш, А. Серафин, М. Дуткевич, М. Кононович, Г. Комар, С. Карпінка, П. Кіянчук, М. Свистун, М. Лапій, Г. Войтович, Д. Добрівний, І. Чорний, М. Гаврилців, М. Винницький.

Не менше причинилась у цій справі жіночий комітет Українського Народнього Дому, до котрого належать отсі пані: Марія Чорна, Марія Слупецька, Текля Ковальська, Марія Вихорик, Марія Андрусевич, Ксеня Васчук.

Згаданий комітет посвятив багато часу в уладженні всяких підприємств, і цим способом уможливлено поставлення плоту навколо Дому, якого вартість виносить $340. З того фонду залишилось $40 готівкою для каси Українського Народнього Дому.

Ольга Тимочко, контрльорка.

БЕТЛЕГЕМ, ПА.
На акцію визволення України.

На зборах нашого відділу, ч. 288 УНС, члени колядували свому відділові і цей жертвував з каси як коляду $5 на акцію визволення нашого народу. До тої жертви прилучилися поодинокі жертводавці і зложили по $1: М. Брус, Т. Даниюк, І. Гетьманюк, М. Паращак; В. Кафарич 50 ц. Разом $9.50, які переслано через Обєднання на призначену ціль.

Михайло Брус.

ЙОНКЕРС, Н. Й.
Коляда на народні цілі.

Зложили по $1: д-р Л. Мишуга, Анна Барак, Текля Кохань, А. Костецький, Р. Стовн, М. Антошек, Марія Дмишко, П. Вдовин, С. Серединський; по 50 ц.: С. Всякий, І. Федірка, Т. Гомза; Н. Н. 25 ц. Разом $10.50, які переслано через Обєднання на народні потреби.

МОГУТНЯ РУКА.

Управитель дружини „Синсинаті Редз" оглядає рамя свого пільного грача, Джанія Вандера Міра.

ГОДУЄ ДИКІ КАЧКИ

В Едмонтоні живе Вилйем Лейсі, ветеран великої війни, з фаху столяр, що, як нездібний до праці, одержує пенсію. Цей добродушний чоловік, не маючи нічого до роботи, годує щоденно, рано і в полудне, дикі качки, що полишилися в Едмонтоні, і мабуть тому полишилися, що їх там годують. Чотири ведра зерна йде денно на дворазову поживу для 74 диких качок. Лейсі каже, що буде їх так довго годувати, як довго йому вистарчить грошей на 4 ведра зерна на день. Дикі качки годує він уже третю зиму і не дивно, що кожної зими збільшається число тих, що ні орють, ні сіють, а збирають.

Організація Докс Онлимитед помагає Лейсі закуповувати зерно для качок, які, на погляд експерта, так довго полишаться в Едмонтоні, як довго будуть їх там годувати і як довго будуть прорубані полонки в ріці Норд Саскачеван.

ЗАМОРОЖУВАННЯ НЕ ЛІКУЄ ПІСТРЯКА

Американське Товариство для Боротьби проти Пістряка дістало рапорт з розсліду над питанням, чи заморожування зараженої пістряком частини тіла може лікувати цю страшну недугу. Рапорт каже, що заморожування не може мати лікувальної сили для пістряка, ба навіть може причинитися до його скорішого розвитку.

ХЛОПЦІ ПОСТРІЛЕНІ НА СМЕРТЬ ПІДЧАС ВЛОМУ

Роберт Томас, власник ювелірської крамниці в Ломбарді, Ілиной, почув у своїм мешканні алярм зо своєї крамниці для направи годинників. Він схопив револьвер, побіг до крамниці й там відкрив на вломників вогонь. Поклав їх обох трупом. Показалося, що це були 16-літні хлопці.

ПОЖАР У РІДКІЙ ФАРМІ

Пожар, що зчинився на фармі Ернеста Логена в Росвілі, на Стетен Айленді, вбив 500 морських свинок, котрі він годує на бизнес.

Він продає морські свинки для ріжних лікарських лябораторій, що на них роблять усякі лікарські досліди.

ЧОМУ ПОДЕШЕВІЛА КАМФОРА?

Ще до недавна камфору виробляли тільки з соку камфорового дерева. А таке дерево росте тільки на острові Формозі, біля берегів Китаю. І тому камфора була дуже дорога. Та згодом хеміки винайшли спосіб, що з живиці соснового дерева можна виробляти терпентину, а з терпентини камфору. Тому камфора тепер дешева.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МОНЕСЕН, ПА. Збори Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 338., відбудуться в неділю, 10. марта. Проситься всіх членів прийти на збори, а довгуючих членів проситься вирівняти свої залеглости. — Михайло Коваль, пр.; Микола Хомощ, кас.; Микола Куць, секр.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(107)

Сторожі розкували Тарзана і Перія, щоб запровадити їх перед королеву. Тарзан ішов недбало, спокійно, так, немов праця в копальні цілком йому не дошкулила. Королева, побачивши їх, їдко запитала: „Ну, могутній Тарзане, королю малп, і ти, запальний Пері, як вам прививається в копальні жемчугів?"

„Нічого собі, добре нам поводиться", відповів Тарзан. „Судячи по твоїх плечах і по синцях від батогів, ти тут не нудьгуєш", заговорила їдко королева. „Ні, ми не нудьгуємо", втрутив Пері. „Стараємось вашій королівській милості придбати чимало жемчугів... на похорон тобі, королево!"

„Я не збираюсь умирати", відповіла вколена королева. „А тобі, Пері, вже й жемчуги не поможуть". Пері заскреготав зубами і вже хотів знов щось сказати, коли Тарзан перебив: „Чого ти хочеш від нас, Аґті? Чого ти по нас присылала?" „Я приїхала тобі сказати, що боротьба з тобою і Мунґом уже назначена"...

Вона не могла далі докінчити, бо слон перелякався чогось і рванув з цілої сили вперед. Він так при тім сіпнув сідлом, на якім сиділа Аґті, що вона мало що не злетіла. З остраху вона вдалася з себе сильний окрик. А слон біг, мов скажений, далі, несучи на собі Аґті і Дженету на певну загибіль.